

Ministeriet for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale Forhold
Att. Tina Hansen

**RÅDET FOR
SOCIALT
UDSATTE**

16. januar 2015

Høringssvar til udkast til forslag til lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, lov om socialtilsyn og forskellige andre love (Tildeling af ydelser til voksne med funktionsnedsættelse eller sociale problemer ud fra målgruppetilgang, krav om udredning og handleplan i komplekse sager, samling af visse ydelser i en tilbudsvifte m.v.)

Rådet for Socialt Udsatte takker for høringen til lovforslag om revision af servicelovens voksenbestemmelser.

Rådet for Socialt Udsatte anerkender de positive intentioner bag lovforslaget om at styrke den kommunale helhedstækning. Der er behov for, at lovgivningen understøtter en helhedstækning særligt i forhold til socialt udsatte, der som oftest har flere sammensatte problemer. Socialt udsatte har dertil ofte vanskeligt ved at få udbytte af de løsninger og behandlingstilbud, som det store flertal af personer med behov for hjælp til sociale problemer drager nytte af. Det kalder på, at kommunerne skal kunne tage også utraditionelle løsninger i brug.

Rådet vil på et helt overordnet plan pege på behovet for, at lovgivningen i særlig grad beskytter de mest udsatte og marginaliserede gruppers behov. Den forventede meget begrænsede vækst i de offentlige sociale budgetter i de nærmeste år vil skærpe behovet for prioritering af indsatserne i forhold til de forskellige målgrupper. I den kamp om knappe ressourcer taber socialt udsatte traditionelt, med mindre at der politisk og lovgivningsmæssigt er tilstrækkelige kræfter, der forsvare socialt udsatte. I forhold til den overordnede prioriteringsdiskussion finder Rådet det svært at vurdere, om det foreliggende lovforslag giver den tilstrækkelige beskyttelse.

Af samme årsag vil Rådet anbefale, at der udarbejdes et nyt udkast lovforslag, som tager højde for de usikkerheder og risikofaktorer, jf. nedenstående, og at et nyt udkast til lovforslag sendes i (lyn)høring inden fremsættelsen.

Rådet finder, at målgruppetilgangen for tildeling af ydelser efter serviceloven, som lovforslaget lægger op til, ikke imødegår de særlige udfordringer, som socialt udsatte ofte står over for. Lovforslagets ordvalg om lettere og tungere problemer og tilsvarende lettere (uvisiterede) indsatser og mere omfattende (visiterede) indsatser leder let til en fordrejet forståelse af socialt udsattes behov og muligheder. Paradoksalt nok, så er der socialt udsatte, som kun bruger uvisiterede tilbud (natherberger, varmestuer, SKP-ordninger, frivillige social tilbud etc.). De beskrivelser, der er i lovforslaget, af de forskellige indsatser og opdelingen i forebyggende og/eller gruppebaserede tilbud (§§ 81 – 83), som kommunerne kan udbyde, og visiterede tilbud, som kommunerne skal (?) udbyde, vil stille lavtærskeltilbuddene til socialt udsatte i en meget vanskelig position i den fremtidige prioriteringsdebat i kommunerne.

Rådet vil derfor anbefale, at det i lovslaget indskræpes, at kommunerne skal sørge for, at der er lavtærskeltilbud, fx væresteder mv., til socialt udsatte, der ikke kan eller ikke ønsker at bruge visiterede tilbud. For de tilbud, som ligger uden for tilbudsviften, kan det være en bruttoliste for, hvad kommunerne som minimum skal tilbyde af forebyggende og tidlige indsatser, herunder uvisiterede § 104-tilbud.

Kompleksiteten af problemstillinger hos socialt udsatte borgere fordrer en konkret, individuel vurdering, der bør lægge til grund for den eller de ydelser, som kommunen tilbyder borgeren. Det er Rådets opfattelse, at en målgruppetilgang vil være for bred og ikke i tilstrækkelig grad imødekomme de konkrete, individuelle behov, som socialt udsatte har, herunder om tilgangen befordrer, at kommunerne udvikler også de individuelle løsninger, der er behov for.

Målgruppebeskrivelserne og retningslinjerne for målgruppeplaceringen forekommer desuden mangelfulde, og der er en risiko for, at personer med ens behov bliver placeret i forskellige målgrupper og dermed får for uens tilbud afhængig af, hvor i landet de bor.

Lovforslaget indfører som noget nyt en tilbudsvifte (§ 104) med tilbud til borgere i målgruppe 3 (varig og/eller betydelig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer). Kommunalbestyrelsen kan afgøre, at et eller flere af tilbuddene helt eller delvist skal substituere hinanden afhængig af målgruppekategorisering af borgeren. Rådet ser her en grundlæggende risiko for, at kommunerne fremover kommer til at plukke og sammensætte en tilbudsvifte bestående af de løsninger, som kommunen har valgt at have "på hylden", og som ikke nødvendigvis tager udgangspunkt i borgerens reelle behov.

Det forekommer desuden uklart, om kommunen efter forslaget har pligt til at udbyde alle løsninger i tilbudsviften, eller om kommunen kan vælge kun at udbyde dele af ydelserne. Rådet opfordrer til, at kommunerne fortsat skal have forsyningspligt i forhold til alle tilbud i tilbudsviften, og at dette fremgår klart af lovforslaget.

Stofmisbrugsbehandling indgår som en del af tilbudsviften, og Rådet hilser det velkommen, at stofmisbrugsbehandling eksplicit nævnes som værende ikke-relevant at substituere med andre ydelser inden for tilbudsviften. Rådet havde dog gerne set, at andre tilbud såsom visiterede § 104-tilbud ligeledes blev fremhævet som ikke-relevante at substituere.

Lovforslagets intention om, at de mest udsatte borgere skal have adgang til hele paletten af hjælpetilbud, indfris med andre ord ikke nødvendigvis gennem lovforslagets målgruppeinddeling. Rådet vil opfordre til, at der i lovbemærkninger og vejledningsmateriale skal sættes klart fokus på at imødegå denne udfordring.

Rådet skal desuden opfordre til, at det i lovteksten bør fremgå eksplicit, at det som oplyst på den tekniske gennemgang af lovforslaget fortsat vil være muligt at søge om de enkelte ydelser under tilbudsviften, og at der ved afgørelser vil kunne klages til kommunalbestyrelsen, der har pligt til at indbringe klagen for Ankestyrelsen, såfremt afgørelsen fastholdes.

Med venlig hilsen

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Jann Sjursen', with a stylized, cursive script.

Jann Sjursen